ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 26. júna 2008 *

V spojených veciach C-334/06 až C-336/06,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podané rozhodnutiami Verwaltungsgericht Chemnitz (Nemecko) z 20., 17. a 31. júla 2006 a doručené Súdnemu dvoru 3. augusta 2006, ktoré súvisia s konaniami:

Matthias Zerche (C-334/06),

Manfred Seuke (C-336/06)

proti

Landkreis Mittweida,

a

* Jazyk konania: nemčina.

Steffen Schubert (C-335/06)

proti

Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas (spravodajca), sudcovia J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh a A. Arabadjiev,

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. septembra 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— M. Schubert, v zastúpení: G. Zimmermann, Rechtsanwalt,

— M. Seuke, v zastúpení: Th. Rehm, Rechtsanwalt,

— nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma a C. Schulze-Bahr, splnomocnení zástupcovia,

— portugalská vláda, v zastúpení: L. Fernandes a M. Ribes, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení:G. Braun a N. Yerrell, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 14. februára 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 1 ods. 2 a článku 8 ods. 2 a 4 smernice Rady 91/439/EHS z 29. júla 1991 o vodičských preukazoch (Ú. v. ES L 237, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 317), zmenenej a doplnenej nariadením

Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 z 29. septembra 2003 (Ú. v. EÚ L 284, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 447, ďalej len „smernica 91/439“).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci troch sporov, jednak medzi pánom Zercheom (vec C-334/06) a Landkreis Mittweida (Obvodný úrad v Mittweide), ako aj medzi pánom Seukeom (vec C-336/06) a Landkreis Mittweida, a tiež medzi pánom Schubertom (vec C-335/06) a Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis (Obvodný úrad v Mittlerer Erzgebirgskreis), ktoré sa týkajú odmietnutia Spolkovej republiky Nemecko uznať vodičské preukazy, ktoré boli pánom Zercheovi, Seukeovi a Schubertovi vydané v Českej republike po tom, ako im boli správnym orgánom odňaté nemecké vodičské preukazy z dôvodu požívania alkoholu.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Ustanovenia prvého odôvodnenia smernice 91/439, ktorá s účinnosťou od 1. júla 1996 zrušila prvú smernicu Rady 80/1263/EHS zo 4. decembra 1980 o zavedení vodičských preukazov Spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 375, s. 1), stanovujú:

„… pre účely spoločnej dopravnej politiky a ako príspevok k zlepšeniu bezpečnosti cestnej premávky ako aj uľahčeniu pohybu osôb sídliacich v členskom štáte inom než kde skladali vodičské skúšky, je žiadúce, aby vzor spoločenstva vodičských preukazov jednotlivých členských štátov bol uznávaný členskými štátmi bez povinnosti výmeny preukazov.“

4 Štvrté odôvodnenie tejto smernice stanovuje:

„… z dôvodu bezpečnosti cestnej premávky, by mali byť uložené minimálne požiadavky pre vydanie vodičského preukazu.“

5 Posledné odôvodnenie smernice 91/439 spresňuje:

„… aj pre účely spojené s bezpečnosťou cestnej premávky, členské štáty by mali byť schopné použiť svoje vnútroštátne opatrenia na odňatie, pozastavenie a zrušenie vodičských preukazov všetkým držiteľom vodičských preukazov, ktorí majú zvyčajné bydlisko na ich území.“

6 Článok 1 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty zavedú vodičské preukazy založené na vzore spoločenstva, uvedeného v prílohe I alebo [Ia — *neoficiálny preklad*] v súlade s ustanoveniami tejto smernice. …

2. Vodičské preukazy vydané členskými štátmi sa vzájomne uznávajú.

3. Tam, kde držiteľ platného vodičského preukazu členského štátu má zvyčajné bydlisko v členskom štáte inom, než kde bol vodičský preukaz vydaný, hostiteľský

členský štát môže uplatniť voči držiteľovi preukazu svoje vnútroštátne pravidlá počas doby [pokiaľ ide o dobu — *neoficiálny preklad*] platnosti preukazu, lekárske prehliadky a daňové dojednania a môže uviesť do preukazu akúkoľvek informáciu nevyhnutnú pre administratívne účely.“

7 Podľa ustanovení článku 7 ods. 1 smernice 91/439 sa vodičské preukazy vydajú len tým žiadateľom:

„a) ktorí zložili testy zručnosti a chovania a teoretické testy a ktorí sú zdravotne spôsobilí, v súlade s ustanoveniami prílohy II a III;

b) ktorí majú zvyčajné bydlisko na území členského štátu vydávajúceho preukaz, alebo môžu poskytnúť dôkaz, že tam študovali po dobu aspoň šiestich mesiacov.“

8 Uvedená smernica obsahuje prílohu III, nazvanú „Minimálne štandardy fyzických a duševných spôsobilostí pre riadenie motorových vozidiel“, ktorá v bode 14 stanovuje, že konzumácia alkoholu je vážnym nebezpečenstvom pre bezpečnosť cestnej premávky a vzhľadom na rozsah problému musia byť lekári veľmi ostražití. Bod 14.1 prvý odsek tejto prílohy uvádza, že „vodičský preukaz sa nevydá alebo neobnoví žiadateľom alebo vodičom, ktorí sú na alkohole závislí a ktorí nie sú schopní zdržať sa pitia“. Z druhého odseku bodu 14.1 vyplýva, že „vodičský preukaz môže byť vydaný alebo obnovený žiadateľom a vodičom, ktorí boli v minulosti závislí na alkohole po absolvovaní skúšobného obdobia abstinencie na základe posudku lekára a pravidelných lekárskych prehliadok“.

9 Z bodu 5 tej istej prílohy smernice vyplýva, že členské štáty môžu vyžadovať lekárske vyšetrenie zodpovedajúce prísnejším štandardom na vydávanie alebo akékoľvek obnovovanie vodičských preukazov, ako sú stanovené v tejto prílohe.

10 Článok 7 ods. 5 smernice 91/439 stanovuje:

„Žiadna osoba nesmie byť držiteľom vodičského preukazu viac než jedného členského štátu.“

11 Článok 8 tejto smernice stanovuje:

„…

2. Pokiaľ zásada teritoriality právnych predpisov z oblasti trestného práva a polície neustanovuje inak, členské štáty, v ktorých má držiteľ svoje zvyčajné bydlisko, môžu uplatniť svoje vnútroštátne opatrenia na obmedzenie, prerušenie, odobratie alebo zrušenie vodičského oprávnenia držiteľovi vodičského preukazu vydaného iným členským štátom a ak je nevyhnutné vymeniť preukaz pre tento účel.

…

4. Členský štát môže odmietnuť uznať platnosť akéhokoľvek vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorá na území predošlého členského štátu podlieha opatreniam uvedeným v odseku 2.

…“

12 Článok 9 prvý odsek tejto smernice spresňuje, že pod pojmom „zvyčajné bydlisko“ treba rozumieť „miesto kde osoba obyčajne býva najmenej 185 dní v každom kalendárnom roku, pretože je osobne a zamestnanecky viazaná, alebo v prípade osoby, ktorá nie je zamestnanecky viazaná, pretože osobné väzby preukazujú úzke spojenie medzi osobou a miestom kde býva“.

13 Článok 12 ods. 3 smernice 91/439 stanovuje:

„Členské štáty navzájom spolupracujú pri vykonávaní tejto smernice a v prípade potreby si vymieňajú informácie o preukazoch, ktoré zaregistrovali.“

Vnútroštátna právna úprava

Právna úprava týkajúca sa uznávania vodičských preukazov vydaných inými členskými štátmi

14 § 28 ods. 1, 4 a 5 nariadenia o prístupe osôb do cestnej premávky (nariadenie o vodičských preukazoch) [Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßen-

verkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)] z 18. augusta 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2214, ďalej len „FeV“) stanovuje:

„1. Držitelia platného vodičského preukazu [Európskej únie] alebo [Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)], ktorí majú zvyčajné bydlisko v zmysle § 7 ods. 1 alebo 2 v Nemecku, môžu — s výhradou obmedzení podľa odsekov 2 až 4 — viesť v rozsahu svojho oprávnenia v tuzemsku motorové vozidlá. Pravidlá stanovené pre zahraničné vodičské preukazy sa musia dodržiavať aj v Nemecku. Predpisy tohto nariadenia sa použijú na tieto vodičské preukazy, pokiaľ nie je stanovené inak.

…

4. Oprávnenie podľa odseku 1 neplatí pre držiteľov vodičského preukazu [Únie] alebo EHP,

…

(3) ktorým bol vodičský preukaz v Nemecku predbežne či právoplatne odňatý súdom alebo s okamžitou vykonateľnosťou či právoplatne odňatý správnym orgánom, alebo ktorým sa vydanie vodičského preukazu právoplatne zamietlo, alebo ktorým sa vodičský preukaz neodňal len preto, lebo sa ho medzitým vzdali,

…

5. Právo používať vodičský preukaz [Únie] alebo EHP v Nemecku podľa niektorého z rozhodnutí uvedených v ods. 4 bodoch 3 a 4 sa udeľuje na žiadosť, pokiaľ dôvody odňatia alebo prekážky používania už pominuli. …“

Právna úprava týkajúca sa odňatia vodičského preukazu

15 Podľa § 69 trestného zákona (Strafgesetzbuch) odoberie súd odsúdenému vodičský preukaz, ak zo skutkových okolností vyplýva, že nie je spôsobilý viesť motorové vozidlá. § 69a tohto zákona uvádza, že pokiaľ súd odoberie vodičský preukaz, zároveň stanoví, že na dobu šiestich mesiacov až piatich rokov sa nesmie opätovne vydať vodičský preukaz, pričom za určitých okolností možno túto prekážku uložiť na neobmedzenú dobu.

16 § 46 FeV obsahuje ustanovenie, ktoré vykonáva § 3 zákona o cestnej premávke (Straßenverkehrsgesetz), pričom uvádza, že ak sa preukáže, že držiteľ vodičského preukazu nie je spôsobilý viesť motorové vozidlá, orgán zodpovedný za vydávanie vodičských preukazov mu odoberie vodičské oprávnenie. Podľa ods. 5 uvedeného § 46 odňatím vodičského preukazu zaniká vodičské oprávnenie. V prípade, že bol tento preukaz vydaný v zahraničí, zaniká právo viesť motorové vozidlá v tuzemsku.

Právna úprava týkajúca sa spôsobilosti viesť motorové vozidlá

17 § 11 FeV, nazvaný „Spôsobilosť“, stanovuje:

„1. Žiadatelia o vodičský preukaz musia spĺňať potrebné fyzické aj psychické požiadavky. Tieto požiadavky nie sú splnené predovšetkým v prípade chorôb alebo postihnutí uvedených v prílohe 4 alebo 5, z dôvodov, podľa ktorých je spôsobilosť alebo podmienečná spôsobilosť [viesť motorové vozidlá] vylúčená.

…

2. Pokiaľ sa zistia skutočnosti, ktoré odôvodňujú pochybnosti o fyzickej alebo psychickej spôsobilosti žiadateľa o vodičský preukaz, orgán zodpovedný za udeľovanie vodičských preukazov môže pri príprave rozhodnutí o vydaní alebo predĺžení platnosti vodičského preukazu alebo rozhodnutí o uložení obmedzení či podmienok nariadiť, aby žiadateľ predložil lekársky posudok. …

3. Zabezpečenie lekárskeho posudku od úradne uznaného posudkového orgánu pre posudzovanie spôsobilosti viesť motorové vozidlá (lekársko-psychologický posudok) možno nariadiť [najmä] na vyjasnenie pochybností o spôsobilosti podľa odseku 2

…

(4) v prípade vážnych alebo opakovaných porušení zákona o cestnej premávke alebo v prípade priestupkov, ktoré majú spojitosť s cestnou premávkou alebo spôsobilosťou viesť motorové vozidlo…

alebo

(5) pri opätovnom vydaní vodičského preukazu,

…

b) ak bol vodičský preukaz odňatý z niektorého z dôvodov uvedených v bode 4.

…

8. Ak sa dotknutá osoba odmieta podrobiť lekárskym vyšetreniam, alebo ak v stanovenej lehote nepredloží orgánu príslušnému vo veciach vodičských preukazov požadovaný lekársky posudok, je tento orgán oprávnený rozhodnúť o nespôsobilosti danej osoby na vedenie motorového vozidla. …“

18 § 13 FeV, nazvaný „Spôsobilosť v prípade problémov s alkoholizmom“, poveruje príslušné orgány, aby za určitých okolností uložili povinnosť predložiť lekársko-psychologický posudok pri príprave rozhodnutí buď o vydaní či predĺžení platnosti vodičského preukazu, alebo o uložení obmedzení či podmienok vzťahujúcich sa na vodičské oprávnenie. Urobí tak najmä v prípade, keď podľa posudku lekára alebo niektorých skutočností určité indície svedčia o zneužívaní alkoholu, alebo ak boli opakovane spáchané priestupky na úseku cestnej premávky pod vplyvom alkoholu.

19 § 20 ods. 1 FeV stanovuje, že opätovné vydanie vodičského preukazu po predchádzajúcom odňatí sa spravuje ustanoveniami o prvom vydaní preukazu. Hoci podľa ods. 2 tohto paragrafu môže príslušný orgán rozhodnúť, že nepristúpi ku skúškam spojeným s vydaním v prípade neexistencie nijakej indície nasvedčujúcej tomu, že žiadateľ už nemá požadované vodičské vedomosti a zručnosti, ods. 3 tohto paragrafu stanovuje, že také rozhodnutie sa netýka povinnosti predložiť lekársko-psychologický posudok podľa § 11 ods. 3 pododseku 1 bodu 5 FeV.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

Vec C-334/06

20 Pán Zerche bol držiteľom vodičského preukazu Nemeckej demokratickej republiky platného pre niekoľko skupín vozidiel. Dňa 31. augusta 1999 mu bol tento vodičský preukaz obnovený ako vodičský preukaz vo forme kreditnej karty.

21 Právoplatným rozsudkom z 10. januára 2003 Amtsgericht Hainichen (Okresný súd v Hainichene) odsúdil pána Zercheho na peňažný trest za to, že 28. novembra 2002 viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu. Pánovi Zercheovi bolo odobraté vodičské oprávnenie, ako aj jeho vodičský preukaz, a bol mu uložený zákaz získať nový vodičský preukaz pred uplynutím lehoty 12 mesiacov, ktorá uplynula 9. apríla 2004.

22 Dňa 10. februára 2004 požiadal pán Zerche o nový vodičský preukaz skupiny B. Keďže sa mu však nepodarilo predložiť lekársko-psychologický posudok, ktorý by preukázal jeho spôsobilosť na vedenie motorového vozidla, vzal nakoniec svoju žiadosť späť.

23 Dňa 4. marca 2005 bol pánovi Zercheovi vydaný nový vodičský preukaz skupiny B v Ostrove (Česká republika). Na tomto preukaze je ako údaj o mieste bydliska uvedené Mittweida (Nemecko), čo je mesto, v ktorom pán Zerche býva od 18. januára 1996.

24 Landkreis Mittweida sa dozvedel o vydaní tohto preukazu, na čo listom z 12. apríla 2005 vyzval pána Zercheho, aby najneskôr do 30. júna 2005 predložil lekársko-psychologický posudok o svojej spôsobilosti viesť motorové vozidlá. Keďže pán Zerche na túto výzvu nereagoval, Landkreis Mittweida mu rozhodnutím z 19. júla 2005 odňal právo používať jeho český vodičský preukaz v Nemecku.

25 Český minister dopravy vo svojej správe z 21. júla 2005 uviedol, že vodičský preukaz pána Zercheho je platný. Pred jeho vydaním podstúpil pán Zerche lekársku prehliadku v Českej republike. Okrem toho sa svojím podpisom na žiadosti o vodičský preukaz zaručil, že je spôsobilý na vedenie motorových vozidiel. Nijaký lekársko-psychologický posudok však nebol vystavený.

26 Keďže sťažnosť podaná pánom Zercheom proti rozhodnutiu o odňatí z 19. júla 2005 bola zamietnutá, podal pán Zerche proti uvedenému rozhodnutiu žalobu na Verwaltungsgericht Chemnitz (správny súd v Chemnitzi), ktorý rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 1 ods. 2 v spojení s článkom 8 ods. 2 a 4 smernice [91/439] vykladať tak, že členský štát môže odmietnuť uznať vodičský preukaz vydaný v inom členskom štáte, ak bol [držiteľovi] jeho [predchádzajúci] vodičský preukaz [prvým] členským štátom odňatý alebo zrušený, hoci doba zákazu žiadať o nový vodičský preukaz, ktorá bola nariadená spolu s opatrením [odňatia alebo zrušenia] uplynula pred vydaním [nového] vodičského preukazu v inom členskom štáte, a ak je možné na základe objektívnych skutočností (neexistencia bydliska v členskom štáte, ktorý vydal [nový] vodičský preukaz, a neúspešná žiadosť o opätovné vydanie vodičského preukazu v [prvom] členskom štáte…) dospieť k záveru, že cieľom získania európskeho

vodičského preukazu v inom členskom štáte je snaha obísť prísne hmotnoprávne požiadavky stanovené vo vnútroštátnom konaní o vydanie nového vodičského preukazu [ktoré sú platné v prvom členskom štáte], najmä požiadavky [týkajúce sa] lekársko-psychologického posudku?“

Vec C-335/06

27 Pán Schubert bol od roku 1982 držiteľom vodičského preukazu Nemeckej demokratickej republiky platného pre niekoľko skupín vozidiel, ktorý mu bol 7. júla 1992 obnovený.

28 Právoplatným uznesením z 23. mája 2002 ho Amtsgericht Marienberg (Okresný súd v Marienbergu) odsúdil na peňažný trest za vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu. Súčasne mu bolo odobraté vodičské oprávnenie, ako aj jeho vodičský preukaz, a bol mu uložený zákaz získať nový vodičský preukaz pred uplynutím lehoty 20 mesiacov, ktorá uplynula 22. januára 2004.

29 Dňa 21. októbra 2003 požiadal pán Schubert o vydanie nového vodičského preukazu. Keďže sa mu však nepodarilo predložiť lekársko-psychologický posudok, ktorý by preukázal jeho spôsobilosť na vedenie motorového vozidla, vzal napokon 6. septembra 2004 svoju žiadosť späť.

30 Dňa 31. januára 2005 bol pánovi Schubertovi vydaný nový vodičský preukaz skupiny B v Sokolove (Česká republika). Na tomto preukaze je ako údaj o mieste byd-

liska uvedené Olbernhau (Nemecko), čo je mesto, v ktorom pán Schubert býva od 1. októbra 1998.

31 Dňa 26. apríla 2005 po bežnej dopravnej kontrole v Olbernhau vyzval Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis listom z 3. mája 2005 pána Schuberta, aby predložil lekársko-psychologický posudok o svojej spôsobilosti viesť motorové vozidlá. Keďže pán Schubert na túto výzvu nereagoval, Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis mu rozhodnutím z 9. augusta 2005 odňal právo používať český vodičský preukaz v Nemecku.

32 Keďže sťažnosť pána Schuberta proti tomuto rozhodnutiu bola zamietnutá, podal pán Schubert žalobu na Verwaltungsgericht Chemnitz, ktorý rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Môže členský štát v súlade s článkom 1 ods. 2 v spojení s článkom 8 ods. 2 a ods. 4 smernice [91/439] vyžadovať od držiteľa vodičského preukazu vydaného v inom členskom štáte, aby tento držiteľ požiadal orgány [tohto prvého členského štátu] o uznanie práva používať tento vodičský preukaz [na jeho štátnom území], ak bol [tomuto] držiteľovi… predtým v [prvom] členskom štáte odňatý vodičský preukaz, [ktorého bol predtým držiteľom], alebo mu [tam] bol [tento predchádzajúci preukaz] iným spôsobom zrušený?

2. Má sa v prípade zápornej odpovede vykladať článok 1 ods. 2 v spojení s článkom 8 ods. 2 a 4 smernice [91/439] tak, že členský štát môže odmietnuť uznať vodičský preukaz vydaný iným členským štátom, ak bol [držiteľovi] jeho [predchádzajúci] vodičský preukaz [prvým] členským štátom odňatý alebo zrušený, hoci doba zákazu žiadať o nový vodičský preukaz, ktorá bola nariadená spolu s opatrením [odňatia alebo zrušenia] uplynula pred vydaním [nového] vodičského preukazu v inom členskom štáte, a ak je možné na základe objektívnych skutočností (neexistencia bydliska v členskom štáte, ktorý vydal [nový] vodičský preukaz, a neúspešná žiadosť o opätovné vydanie vodičského preukazu v [prvom]

členskom štáte…) dospieť k záveru, že cieľom získania európskeho vodičského preukazu v inom členskom štáte je snaha obísť prísne hmotno-právne požiadavky stanovené vo vnútroštátnom konaní o vydanie nového vodičského preukazu [ktoré sú platné v prvom členskom štáte], najmä požiadavky [týkajúce sa] lekársko-psychologického posudku?“

Vec C-336/06

33 Pán Seuke bol držiteľom starého vodičského preukazu skupiny 3.

34 Trestným rozkazom zo 4. septembra 2003 ho Amtsgericht Amberg (Okresný súd v Ambergu) odsúdil na peňažný trest za vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu. Súčasne bolo pánovi Seukeovi odobraté vodičské oprávnenie, ako aj jeho vodičský preukaz, a bol mu uložený zákaz získať nový vodičský preukaz pred uplynutím desaťmesačnej lehoty.

35 Keď pán Seuke požiadal o vydanie nového vodičského preukazu, príslušný orgán ho 15. marca 2004 vyzval, aby predložil lekársko-psychologický posudok preukazujúci jeho spôsobilosť na vedenie motorových vozidiel. Dotknutý však tejto výzve nevyhovel a jeho žiadosť bola rozhodnutím z 27. júla 2004 zamietnutá.

36 Po uplynutí zákazu získať nový vodičský preukaz, ktorý uložil Amtsgericht Amberg, bol pánovi Seukeovi, ktorý má nepretržite od 19. augusta 1980 svoje trvalé bydlisko v Nemecku, vydaný v Ostrove (Česká republika) vodičský preukaz skupiny B.

37 Po tom, ako sa Landkreis Mittweida dozvedel o vydaní tohto preukazu, vyzval 28. novembra 2005 pána Seukeho, aby predložil lekársko-psychologický posudok o svojej spôsobilosti viesť motorové vozidlá. Keďže pán Seuke tejto výzve nevyhovel, Landkreis Mittweida mu rozhodnutím z 22. marca 2006 odňal právo používať český vodičský preukaz v Nemecku.

38 Keďže sťažnosť pána Seukeho proti tomuto rozhodnutiu bola zamietnutá, podal pán Seuke žalobu na Verwaltungsgericht Chemnitz, ktorý rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru dve prejudiciálne otázky:

„1. Môže členský štát v súlade s článkom 1 ods. 2 v spojení s článkom 8 ods. 2 a ods. 4 smernice [91/439] vyžadovať od držiteľa vodičského preukazu vydaného v inom členskom štáte, aby tento držiteľ požiadal orgány [tohto prvého členského štátu] o uznanie práva používať tento vodičský preukaz [na jeho štátnom území], ak bol [tomuto] držiteľovi… predtým v [prvom] členskom štáte odňatý vodičský preukaz, [ktorého bol predtým držiteľom], alebo mu [tam] bol [tento predchádzajúci preukaz] iným spôsobom zrušený?

2. Má sa v prípade zápornej odpovede vykladať článok 1 ods. 2 v spojení s článkom 8 ods. 2 a 4 smernice [91/439] tak, že členský štát môže odmietnuť uznať vodičský preukaz vydaný iným členským štátom, ak bol [držiteľovi] jeho [predchádzajúci] vodičský preukaz [prvým] členským štátom odňatý alebo zrušený, hoci doba zákazu žiadať o nový vodičský preukaz, ktorá bola nariadená spolu s opatrením [odňatia alebo zrušenia] uplynula pred vydaním [nového] vodičského preukazu v inom členskom štáte, a ak je možné na základe objektívnych skutočností (neexistencia bydliska v členskom štáte, ktorý vydal [nový] vodičský preukaz, a neúspešná žiadosť o opätovné vydanie vodičského preukazu v [prvom] členskom štáte…) dospieť k záveru, že cieľom získania európskeho vodičského preukazu v inom členskom štáte je snaha obísť prísne hmotnoprávne požiadavky stanovené vo vnútroštátnom konaní o vydanie nového vodičského preu-

kazu [ktoré sú platné v prvom členskom štáte], najmä požiadavky [týkajúce sa] lekársko-psychologického posudku?“

Konanie pred Súdnym dvorom

39 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 10. októbra 2006 boli veci C-334/06 až C-336/06 spojené na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj rozsudku.

40 Súdny dvor sa radom písomných otázok doručených 1. augusta 2007 pýtal českej vlády na jednej strane na právnu úpravu Českej republiky, pokiaľ ide o overenie požiadaviek uvedených v článku 7 ods. 1 písm. a) a b) smernice 91/439 a možnosť vydať vodičský preukaz s údajom o mieste bydliska v inom členskom štáte, a na druhej strane na kritériá, ktoré sa uplatňujú na zistenie, či daná osoba má svoje bydlisko v danom členskom štáte, ako aj na spôsob kontroly, ktorou sa overuje skutočná existencia tohto bydliska.

41 Faxovou správou doručenou do kancelárie Súdneho dvora 31. augusta 2007 odpovedala česká vláda na tieto otázky tak, že taká požiadavka týkajúca sa zvyčajného bydliska, aká je uvedená v smernici 91/439, bola zavedená do právneho poriadku Českej republiky až 1. júla 2006. V období pred týmto dátumom dovoľovala česká právna úprava udeliť vodičské oprávnenie osobám, ktoré nemali trvalé alebo prechodné bydlisko na území Českej republiky.

O prejudiciálnych otázkach

42 Na úvod treba uviesť, že v rámci konania na základe spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zakotveného v článku 234 ES Súdnemu dvoru prislúcha poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú začal súd prejednávať. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prislúcha prípadne preformulovať otázky, ktoré sú mu predložené. Okrem toho treba pripomenúť, že povinnosťou Súdneho dvora je vykladať všetky ustanovenia práva Spoločenstva, ktoré vnútroštátne súdy potrebujú na rozhodovanie o žalobách, ktoré im boli predložené, aj keď tieto ustanovenia nie sú výslovne spomenuté v otázkach položených Súdnemu dvoru týmito súdmi (rozsudky z 18. marca 1993, Viessmann, C-280/91, Zb. s. I-971, bod 17; z 11. decembra 1997, Immobiliare SIF, C-42/96, Zb. s. I-7089, bod 28, a z 8. marca 2007, Campina, C-45/06, Zb. s. I-2089, body 30 a 31).

43 V prejednávanom prípade vzhľadom na skutkové okolnosti konaní vo veciach samých, ako aj na obsah pripomienok predložených Súdnemu dvoru musí preskúmanie položených otázok zohľadniť článok 7 ods. 1 písm. a) a b) smernice 91/439. S cieľom priniesť užitočnú a čo možno najúplnejšiu odpoveď na prejudiciálne otázky je teda potrebné rozšíriť ich rozsah, keďže tak nespravil už vnútroštátny súd.

44 Otázkou vo veci C-334/06 a druhou otázkou vo veciach C-335/06 a C-336/06 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 1 ods. 2, článok 7 ods. 1 písm. a) a b), ako aj článok 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby členský štát (hostiteľský členský štát) odmietal uznať na svojom štátnom území vodičské oprávnenie, ktorého základom je vodičský preukaz vydaný iným členským štátom (členský štát vydania preukazu), a teda platnosť tohto preukazu určitej osobe, ak síce bol tejto osobe, ktorej bol už predtým na území prvého štátu odňatý vodičský preukaz z dôvodu vedenia motorového vozidla pod vplyvom alkoholu, vydaný nový vodičský preukaz v období, keď neplatil zákaz požiadať o nový preukaz, avšak

bola porušená požiadavka bydliska alebo požiadavky spôsobilosti ukladané v tejto súvislosti hostiteľským členským štátom na zaistenie bezpečnosti cestnej premávky.

45 Tieto otázky je potrebné preskúmať spolu s prvou otázkou položenou vo veciach C-335/06 a C-336/06, ktorá v podstate smeruje k určeniu, či môže hostiteľský členský štát vyžadovať od držiteľa nového vodičského preukazu vydaného iným členským štátom, aby tento držiteľ predbežne požiadal hostiteľský členský štát o priznanie práva používať tento vodičský preukaz na jeho štátnom území, ak mu vodičský preukaz, ktorého bol predtým držiteľom, už hostiteľský členský štát odňal alebo zrušil.

46 Z prvého odôvodnenia smernice 91/439 vyplýva, že všeobecná zásada vzájomného uznávania vodičských preukazov vydaných členskými štátmi, ktorá je stanovená v článku 1 ods. 2 tejto smernice, bola prijatá na uľahčenie pohybu osôb sídliacich v inom členskom štáte než v tom, kde skladali vodičské skúšky (rozsudok z 29. apríla 2004, Kapper, C-476/01, Zb. s. I-5205, bod 71).

47 Podľa ustálenej judikatúry stanovuje uvedený článok 1 ods. 2 vzájomné uznávanie vodičských preukazov vydaných členskými štátmi bez akýchkoľvek formalít. Toto ustanovenie ukladá členským štátom jasnú a presnú povinnosť, ktorá nenecháva nijakú mieru voľnej úvahy vo vzťahu k prijímaniu opatrení zabezpečujúcich súlad s touto povinnosťou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. októbra 1998, Awoyemi, C-230/97, Zb. s. I-6781, body 41 a 43; z 10. júla 2003, Komisia/Holandsko, C-246/00, Zb. s. I-7485, body 60 a 61; Kapper, už citovaný, bod 45; uznesenia zo 6. apríla 2006, Halbritter, C-227/05, bod 25, a z 28. septembra 2006, Kremer, C-340/05, bod 27).

48 Z uvedeného vyplýva, že hostiteľský členský štát nemôže ukladať nijaké formality, ktoré by predchádzali uznaniu vodičského preukazu vydaného iným členským

štátom. Je teda v rozpore s uvedenou zásadou vzájomného uznávania uložiť držiteľovi vodičského preukazu vydaného niektorým členským štátom povinnosť, aby požiadal o jeho uznanie v inom členskom štáte (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 60 a nasledujúce).

49 Členskému štátu vydania prináleží overiť, či sú splnené minimálne požiadavky uložené právom Spoločenstva, najmä tie, ktoré sa týkajú bydliska a spôsobilosti viesť motorové vozidlo, a teda či je vydanie vodičského preukazu, prípadne nového vodičského preukazu, odôvodnené.

50 Pokiaľ teda orgány členského štátu vydali vodičský preukaz v súlade s článkom 1 ods. 1 smernice 91/439, ostatné členské štáty nie sú oprávnené overovať dodržanie požiadaviek na jeho vydanie, ktoré sú uvedené v tejto smernici (pozri v tomto zmysle uznesenia Halbritter, už citované, bod 34, a Kremer, už citované, bod 27). Držba vodičského preukazu vydaného členským štátom musí byť totiž považovaná za dôkaz, že jeho držiteľ splnil ku dňu jeho vydania stanovené požiadavky (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 75; uznesenie z 11. decembra 2003, Da Silva Carvalho, C-408/02, bod 21, ako aj rozsudok Kapper, už citovaný, bod 46). Skutočnosť, že členský štát môže podľa bodu 5 prílohy III uvedenej smernice vyžadovať na vydanie vodičského preukazu lekárske vyšetrenie zodpovedajúce prísnejším štandardom, ako je stanovené v tejto prílohe, sa teda nevzťahuje na povinnosť daného členského štátu uznať vodičské preukazy vydané v súlade s touto smernicou inými členskými štátmi.

51 Z uvedeného po prvé vyplýva, že hostiteľský členský štát, ktorý stanovuje na vydanie vodičského preukazu prísnejšie vnútroštátne požiadavky, a to najmä po odňatí skôr vydaného vodičského preukazu, nemôže odmietnuť uznať vodičský preukaz, ktorý bol neskôr vydaný iným členským štátom, len z toho dôvodu, že držiteľ tohto nového preukazu ho nadobudol podľa právnej úpravy, ktorá nestanovuje rovnaké požiadavky ako právna úprava hostiteľského členského štátu.

52 Po druhé zásada vzájomného uznávania bráni tomu, aby hostiteľský členský štát odmietol uznať vodičský preukaz vydaný iným členským štátom z dôvodu, že podľa informácií hostiteľského členského štátu nespĺňal držiteľ tohto preukazu ku dňu jeho vydania požiadavky na jeho vydanie (pozri v tomto zmysle uznesenie Da Silva Carvalho, už citované, bod 22, a rozsudok Kapper, už citovaný, bod 47).

53 Keďže smernica 91/439 priznáva členskému štátu vydania výlučnú právomoc na zabezpečenie toho, aby ním vydávané vodičské preukazy boli vydávané v súlade s požiadavkami uloženými touto smernicou, prináleží len tomuto členskému štátu prijať všetky potrebné opatrenia týkajúce sa vodičských preukazov, pri ktorých sa *a posteriori* preukáže, že ich držitelia nespĺňali požiadavky na ich vydanie (pozri v tomto zmysle uznesenie Da Silva Carvalho, už citované, bod 23, a rozsudok Kapper, už citovaný, bod 48).

54 Ak má členský štát dôvodné pochybnosti o legalite vodičského preukazu vydaného iným členským štátom, mal by o tom v zmysle vzájomnej spolupráce a výmene informácií podľa článku 12 ods. 3 smernice 91/439 informovať tento druhý členský štát. V prípade, že členský štát vydania neprijme potrebné opatrenia, môže hostiteľský členský štát začať voči nemu konanie podľa článku 227 ES, v ktorom Súdny dvor rozhoduje o nesplnení povinnosti vyplývajúcej zo smernice 91/439 (pozri v tomto zmysle uznesenie Da Silva Carvalho, už citované, bod 23, a rozsudok Kapper, už citovaný, bod 48).

55 Je pravda, že z dôvodov bezpečnosti cestnej premávky, ako vyplýva z posledného odôvodnenia smernice 91/439, môžu členské štáty podľa článku 8 ods. 2 a 4 použiť za určitých okolností svoje vnútroštátne opatrenia na obmedzenie, pozastavenie, odňatie a zrušenie vodičských preukazov všetkým držiteľom vodičských preukazov, ktorí majú zvyčajné bydlisko na ich území.

56 Treba však pripomenúť, že na jednej strane sa táto možnosť, ako vyplýva z článku 8 ods. 2 smernice 91/439, môže použiť len z dôvodu správania sa dotknutej osoby po vydaní vodičského preukazu druhým členským štátom (pozri v tomto zmysle uznesenia Halbritter, už citované, bod 38, a Kremer, už citované, bod 35).

57 Na druhej strane odsek 4 prvý pododsek daného článku 8, ktorý oprávňuje členský štát odmietnuť uznať platnosť vodičského preukazu vydaného iným členským štátom osobe, ktorej bol na území tohto prvého členského štátu obmedzený, pozastavený, odňatý alebo zrušený vodičský preukaz, predstavuje výnimku zo všeobecnej zásady vzájomného uznávania vodičských preukazov, a preto ho treba vykladať doslovne (pozri v tomto zmysle rozsudok Kapper, už citovaný, body 70 a 72, ako aj uznesenia Halbritter, už citované, bod 35, a Kremer, už citované, bod 28).

58 V tejto súvislosti treba hneď zdôrazniť, že hoci toto ustanovenie umožňuje členskému štátu odmietnuť za určitých okolností uznať platnosť vodičského preukazu vydaného iným členským štátom, nevyplýva z neho, na rozdiel od toho, čo tvrdí nemecká vláda, že by tento prvý členský štát mohol podmieniť právo používať vodičský preukaz vydaný druhým členským štátom predchádzajúcim súhlasným povolením (pozri v tomto zmysle uznesenie Kremer, už citované, bod 37).

59 Keďže totiž vodičské preukazy vydávané členskými štátmi musia byť v súlade s minimálnymi požiadavkami stanovenými smernicou 91/439, medzi ktorými sú aj požiadavky uvedené v prílohe III tejto smernice týkajúce sa spôsobilosti na vedenie motorových vozidiel, bol by v rozpore s povinnosťou vzájomného uznávania bez formalít taký výklad článku 8 ods. 4 prvého pododseku uvedenej smernice, podľa ktorého by všeobecne každý držiteľ vodičského preukazu, ktorému bol tento preukaz odňatý alebo zrušený v niektorom členskom štáte, bol nútený dostaviť sa pred príslušné orgány tohto štátu, aby získal povolenie používať svoje vodičské oprávnenie, ktorého základom je neskôr v inom členskom štáte vydaný vodičský preukaz.

60 Členský štát sa však nemôže odvolávať na uvedené ustanovenie na účely toho, aby mohol na neurčitú dobu neuznať platnosť vodičského preukazu, ktorý by mohol byť neskôr vydaný iným členským štátom osobe, ktorej bol predtým v tomto prvom členskom štáte odňatý alebo zrušený skôr vydaný vodičský preukaz (pozri v tomto zmysle rozsudok Kapper, už citovaný, bod 76, ako aj uznesenia Halbritter, už citované, bod 27, a Kremer, už citované, bod 29). Pripustenie, že členský štát je oprávnený na základe svojich vnútroštátnych ustanovení odmietať na neurčitú dobu uznanie platnosti vodičského preukazu vydaného iným členským štátom, by bolo popretím samotnej zásady vzájomného uznávania vodičských preukazov, ktorá je hlavnou oporou systému zavedeného smernicou 91/439 (rozsudok Kapper, už citovaný, bod 77, ako aj uznesenia Halbritter, už citované, bod 28, a Kremer, už citované, bod 30).

61 Presnejšie, Súdny dvor v bode 38 už citovaného uznesenia Kremer rozhodol, že ak bol osobe odňatý vodičský preukaz, pričom nebola stanovená lehota, počas ktorej platil zákaz žiadať o nový preukaz, ustanovenie článku 1 ods. 2 v spojení s článkom 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 bráni tomu, aby tento členský štát odmietal uznať na svojom území vodičské oprávnenie, ktorého základom je vodičský preukaz neskôr vydaný iným členským štátom, a tak aj platnosť tohto preukazu z dôvodu, že jeho držiteľ nespĺňa požiadavky, ktoré vyžaduje tento prvý členský štát na vydanie nového vodičského preukazu po tomto odňatí, medzi ktorými je aj skúška spôsobilosti na vedenie motorového vozidla osvedčujúca, že už neexistujú dôvody, na základe ktorých bol preukaz odňatý.

62 Z vyššie uvedeného však naopak vyplýva, že ustanovenia článku 1 ods. 2 a článku 8 ods. 4 smernice 91/439 nebránia tomu, aby členský štát odmietol osobe, ktorej bol na jeho území odňatý vodičský preukaz a uložený zákaz žiadať o nový vodičský preukaz počas určitej lehoty, uznať nový vodičský preukaz vydaný iným členským štátom v priebehu tohto obdobia zákazu.

63 Hoci je pravda, že článok 8 ods. 2 smernice 91/439 neumožňuje členskému štátu zvyčajného bydliska odmietnuť uznať vodičský preukaz vydaný iným členským

štátom len z toho dôvodu, že predchádzajúci vodičský preukaz bol jeho držiteľovi predtým odňatý v členskom štáte zvyčajného bydliska, toto ustanovenie, ako bolo uvedené v bodoch 55 a 56 tohto rozsudku, umožňuje však danému členskému štátu na základe výhrady dodržiavania zásady teritoriality právnych predpisov v oblasti trestného práva a polície obmedziť, pozastaviť, odňať alebo zrušiť nový vodičský preukaz, ak to po vydaní tohto preukazu odôvodňuje správanie sa jeho držiteľa podľa vnútroštátneho práva hostiteľského členského štátu.

64 Na zodpovedanie otázok položených vnútroštátnymi súdmi je potrebné sa bližšie venovať uplatňovaniu zásady vzájomného uznávania, ako bola vyššie uvedená, v prípade, keď sa preukáže, že pri vydaní nového vodičského preukazu bola porušená požiadavka bydliska stanovená smernicou 91/439.

65 V tejto súvislosti zo štvrtého odôvodnenia uvedenej smernice vyplýva, že k opatreniam stanoveným na zaistenie bezpečnosti cestnej premávky patrí aj požiadavka podľa článku 7 ods. 1 písm. a) tejto smernice, ktorá podmieňuje vydanie vodičského preukazu spôsobilosťou viesť motorové vozidlo, ako aj požiadavka podľa článku 7 ods. 1 písm. b) tejto smernice, ktorá toto vydanie podmieňuje bydliskom osoby.

66 Ako uviedla Komisia vo svojich pripomienkach, požiadavka bydliska prispieva najmä k boju proti „turistike za vodičskými preukazmi“ v situácii, keď právne úpravy členských štátov v oblasti vydávania vodičských preukazov nie sú úplne harmonizované. Napokon, ako uviedol generálny advokát v bode 78 svojich návrhov, táto požiadavka je nevyhnutná na kontrolu dodržania požiadavky spôsobilosti na vedenie motorového vozidla.

67 Aj článok 7 ods. 5 smernice 91/439, ktorý stanovuje, že každá osoba môže byť držiteľom len jedného vodičského preukazu vydaného iba v niektorom členskom štáte,

totiž zakotvuje pravidlo jediného vodičského preukazu. Požiadavka bydliska určujúca členský štát vydania preukazu, ktorá je predbežnou požiadavkou pred preskúmaním toho, či boli zo strany uchádzača splnené ostatné požiadavky stanovené touto smernicou, má preto osobitnú dôležitosť medzi ostatnými požiadavkami stanovenými touto smernicou.

68 Preto môže byť ohrozená bezpečnosť cestnej premávky, ak nebola dodržaná požiadavka bydliska voči osobe, ktorej bolo obmedzené, prerušené, odobraté alebo zrušené vodičské oprávnenie v zmysle článku 8 ods. 4 smernice 91/439.

69 Z uvedeného vyplýva, že v prípade, keď je možné preukázať, avšak nie na základe informácií pochádzajúcich z hostiteľského členského štátu, ale na základe údajov uvedených na samotnom vodičskom preukaze alebo iných nespochybniteľných informácií od členského štátu vydania, že pri vydaní tohto preukazu nebola dodržaná požiadavka bydliska stanovená v článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 91/439, môže hostiteľský členský štát, na ktorého území bol jeho držiteľovi už odňatý predchádzajúci vodičský preukaz, odmietnuť uznať vodičské oprávnenie, ktorého základom je vodičský preukaz neskôr vydaný iným členským štátom v období, keď neplatil zákaz žiadať o nový vodičský preukaz.

70 Na základe uvedeného je potrebné na prejudiciálne otázky odpovedať, že článok 1 ods. 2, článok 7 ods. 1 a článok 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby členský štát za takých okolností, ako sú vo veciach samých, odmietal uznať na svojom území vodičské oprávnenie, ktorého základom je vodičský preukaz neskôr vydaný iným členským štátom v období, keď neplatil zákaz uložený danej osobe požiadať o nový vodičský preukaz, a teda aj platnosť tohto preukazu, pokiaľ držiteľ tohto vodičského preukazu nesplnil požiadavky, ktoré stanovuje tento prvý členský štát na vydanie nového vodičského preukazu po odňatí predchádzajúceho vodičského preukazu, medzi ktorými je aj skúška spôsobilosti na vedenie motorového vozidla osvedčujúca, že dôvody spomínaného odňatia už pominuli. Za tých istých okolností však uvedené ustanovenia nebránia členskému štátu odmietnuť

uznať na svojom území vodičské oprávnenie, ktorého základom je vodičský preukaz neskôr vydaný iným členským štátom, ak je na základe údajov uvedených na samotnom vodičskom preukaze alebo iných nespochybniteľných informácií od členského štátu vydania preukázané, že v čase vydania tohto preukazu nemal jeho držiteľ, ktorému bol predtým na území prvého členského štátu odňatý predchádzajúci vodičský preukaz, zvyčajné bydlisko na území členského štátu vydania.

O trovách

71 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 2, článok 7 ods. 1, a článok 8 ods. 2 a 4 smernice 91/439/EHS z 29. júla 1991 o vodičských preukazoch, zmenenej a doplnenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 z 29. septembra 2003, sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby členský štát za takých okolností, ako sú vo veciach samých, odmietal uznať na svojom území vodičské oprávnenie, ktorého základom je vodičský preukaz neskôr vydaný iným členským štátom v období, keď neplatil zákaz uložený danej osobe požiadať o nový vodičský preukaz, a teda aj platnosť tohto preukazu, pokiaľ držiteľ tohto vodičského preukazu nesplnil požiadavky, ktoré stanovuje tento prvý členský štát na vydanie

nového vodičského preukazu po odňatí predchádzajúceho vodičského preukazu, medzi ktorými je aj skúška spôsobilosti na vedenie motorového vozidla osvedčujúca, že dôvody spomínaného odňatia už pominuli.

Za tých istých okolností uvedené ustanovenia nebránia členskému štátu odmietnuť uznať na svojom území vodičské oprávnenie, ktorého základom je vodičský preukaz neskôr vydaný iným členským štátom, ak je na základe údajov uvedených na samotnom vodičskom preukaze alebo iných nespochybniteľných informácií od členského štátu vydania preukázané, že v čase vydania tohto preukazu nemal jeho držiteľ, ktorému bol na území prvého členského štátu odňatý predchádzajúci vodičský preukaz, zvyčajné bydlisko na území členského štátu vydania.

Podpisy